

Yttrande över pm inställda huvudförhandlingar i brottmål II

Dnr. 801 24130-06/112

2007-02-12

Justitiedepartementet

Sammanfattning

Kronofogdemyndigheten tillstyrker förslagen i den upprättade promemorian. Kronofogdemyndigheten har synpunkter på och kommentarer kring i huvudsak:

- Att det införs en auktorisation av privata delgivningsföretag
- att en länsstyrelse ger tillstånd och utövar tillsyn över verksamheten
- att tjänstemän vid tingsrätt ska få utföra stämningsmannadelgivning.

Kronofogdemyndigheten har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad promemoria. I huvudsak berör Kronofogdemyndighetens yttrande enbart de delar av promemorian som behandlar delgivning och auktorisation av delgivningsföretag. Kronofogdemyndigheten avger nedan kommentarer till delar av promemorian med början i kapitel 2.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Angående ändringen av RB 46 kap 15a § som tillstyrkes, vill Kronofogdemyndigheten (KFM) påtala vikten av att den tilltalade får information om att målet kan komma att avgöras utan han/hon kommer till huvudförhandlingen. Förutom, som föreslås, att information ska finnas i kallelsen samt på domstolarnas hemsida bör även ett ansvar ligga på att åklagare/brottutredare lämnar information om detta till den misstänkte.

4 Några lagförslag

4.2 Auktoriserade stämningsmannaföretag m.m.

4.2.1 Delgivningslagens bestämmelser

I samband med resonemanget kring delgivningslagens bestämmelser vill KFM kort redogöra för sitt arbetssätt då det ger en bakgrund till kommentarerna till det 4 kap. i promemorian. Normalt så använder sig KFM sig av bud eller egen personal efter det att utskickat delgivningskvitto, s.k. vitt kort, inte återsänds av svaranden. Delgivning med vitt kort skedde i ca 300 000 ärenden under 2006. Först i samband med att detta misslyckas eller när speciella omständigheter föreligger använder sig KFM av stämningsmannadelgivning vid polisen. I KFM:s verksamhetsgren, den summariska processen, är det ca 390 000 ärenden som inte delges med vitt kort (2006 års siffror). Av dessa delges, eller avslutas på annat sätt, 54 % av upphandlat bud, 28 % av KFM:s egen delgivningsorganisation och 18 % av polisens stämningsmän. Rent allmänt kan framhållas att vilken delgivningsorganisation som KFM använder sig av är beroende av förhållandet på den ort där delgivning ska ske. Ett val görs utifrån hur väl bud, den egna organisationen eller polisens stämningsmän fungerar. Stora skillnader finns här över landet.

4.2.5 Behovet av förändring

KFM vill i sammanhanget påpeka att merparten av de ärenden som överlämnas till buddelgivning delges på sådant sätt att kvittens erhålles. Däremot delar KFM arbetsgruppens slutsats att det vore önskvärt att de privata delgivningsmännens intyg skulle ges samma legala bevisverkan som tillkommer polisens stämningsmän eller personer uppräknade i 24 § DL. Detta då en icke obetydlig del av ärenden med nödvändighet kommer att behöva surrogatdelges, spikas eller delges utan kvittens. Möjligheterna att ärendet kan avslutas inom en delgivningsorganisation ökar därmed.

4.2.6 En ny lag om auktoriserade stämningsmannaföretag

4.2.6.1 Rättsäkerhetskrav

En delgivning leder ofta till att kännbara rättsverkningar inträder. Det är därför av största vikt att delgivning utförs på ett korrekt och rättssäkert sätt. KFM erfarenhet av den buddelgivning myndigheten använder sig av är övervägande positiv. Då varje delgivning kontrolleras i samband med att den registreras hos KFM fångas normalt de ärenden upp som brister i kvalitet. KFM delar arbetsgruppen slutsats att en auktorisation skulle innebära en ökad möjlighet till insyn och kontroll. I många fall bedrivs delgivningsverksamhet på ackord vilket kan leda till en risk för konflikt mellan vinstintresse och rättssäkerhet varför en god tillsyn är nödvändig.

4.2.6.2 Auktorisation eller personliga förordnanden

I likhet med arbetsgruppen anser KFM att auktorisation bör tillkomma företag och inte enskilda personer. Både vad avser att kunna hålla jämn kvalitet, en minskad sårbarhet avseende ex. sjukdom och möjlighet att erbjuda fortlöpande utbildning och en bra säkerhet är skäl som talar för.

4.2.6.3 Närmare om förutsättningarna för auktorisation

KFM delar arbetsgruppens uppfattning att långgående krav måste ställas på verksamheten för att auktorisation ska bli aktuellt.

4.2.6.4 Närmare om kraven på personal

När det gäller att huvudentreprenör skall ansvara för underentreprenör vill KFM framföra synpunkten att den utpekade Länsstyrelsen lämpligen ska tillfrågas och ge sitt tillstånd då underentreprenör kontrakteras. Det faktum att utförda delgivningar får legal bevisverkan ökar nödvändigheten av en god kontroll.

4.2.6.5 Registerkontroll

När det gäller de personer som erbjuds anställning eller uppdrag att utföra stämningsmannadelgivningar föreslås inga krav på att stämningsmannaföretagen skall avkräva utdrag på dem ur KFM:s register. En sådan registerkontroll bör ske. KFM har tidigare erfarenheter av att personal vid delgivningsföretag och stämningsmän hos polisen haft skulder registrerade hos KFM och själva varit föremål för delgivningsåtgärder. Därför förefaller det rimligt, att de auktoriserade stämningsmannaföretagen avkräver den som erbjuds anställning eller uppdrag inte blott utdrag ur polisens belastningsregister utan jämväl registerutdrag från KFM.

4.2.6.6 Utbildning

Delgivning av myndighetshandlingar är ett nödvändigt led i myndighetens verksamhet. Såsom tidigare nämnts är det därför centralt att delgivning sker korrekt och rättssäkert. Att föredra vore därför att en grundläggande delgivningsutbildning sker i en myndighets regi. Domstolsverket har redan idag en utarbetad handbok i ämnet. Att en och samma myndighet håller utbildningar till både privata och offentligt anställda delgivare borgar för en utbildning med rättsligt hög kvalitet.

4.2.6.7 Auktorisations- och tillsynsmyndighet

KFM delar arbetsgruppens förslag vad avser en särskild utpekad länsstyrelse. Det främsta skälet är att en koncentration bidrar till en ökad kompetens att handlägga denna typ av ärenden. Ett enhetligt synsätt skapas. I likhet vad som gäller för tillsynen över de bolag som bedriver inkassoverksamhet vill KFM peka på möjligheten av att den aktuella länsstyrelsen kunde utkomma med en motsvarighet till "allmänna råd" vad avser delgivning. Delgivningsfrågor ställs alltför sällan på sin spets i domstol.

4.2.6.8 Innebörd och konsekvenser av auktorisation

Vad avser den föreslagna lösningen att i 24 § delgivningslagen utmönstra begreppet "i tjänsten" ger detta enligt KFM en missvisande och vidare innebörd av bestämmelsen än vad som synes vara avsett. Begreppet "i tjänsten" bör kvarstå alternativt bytas ut mot exempelvis "i sitt uppdrag". Ett alternativ kan istället vara att paragrafen utökas med en femte punkt som förslagsvis kan ha följande lydelse: "Samma vitsord tillkommer intyg av stämningsman vid stämningsmannaföretag auktoriserat enligt lag (0000:000) om stämningsmannaföretag."

4.2.6.9 Tillsyn och återkallelse av auktorisation

KFM anser att det är av största vikt att den utpekade länsstyrelsen har möjlighet att på ett enkelt sätt få information från uppdragsgivare till de auktoriserade stämningsmannaföretagen. För att underlätta utlämnande av uppgifter från KFM till länsstyrelsen bör det införas en sekretessbrytande bestämmelse efter förebild av den som finns i 7 § alternativt 26 § Indrivningsförfordningen.

4.2.6.10 Handlingar med uppgifter om den som söks för delgivning

En viktig del av delgivningsarbetet går ut på att skaffa så god information om den som söks som möjligt. Ett krav för att kunna spika är t.ex. att man innan detta har uttömt möjligheten till surrogatdelgivning på svarandens arbetsplats. Information om arbetsgivare och arbetsplats kan t.ex. finnas hos KFM, Indrivningsprocessen. Det föreslås av arbetsgruppen att den sekretessbrytande bestämmelsen i 14 kap. 2 § Sekretesslagen inte skall göras tillämplig på stämningsmannaföretag med motiveringen att det inte finns underlag för att bedöma om det finns ett generellt behov för stämningsmän att få del av uppgifter som omfattas av sekretess för att kunna delge. Det kan finnas anledning att ompröva detta ställningstagande. Konsekvensen blir annars att Indrivningsprocessen inte kan lämna ut uppgifter då sekretess är huvudregel i indrivningsprocessen. Endast uppgiften om förpliktelsen i pågående mål är offentlig samt uppgift om förpliktelse i avslutat mål om verkställighet söks för annan förpliktelse inom två år eller om verkställighet tidigare har sökts och uppgiften inte är äldre än två år. Alla andra uppgifter omfattas av sekretess. Exempelvis arbetsgivare och adress till svarandens arbetsplats. Samtidigt bör det utredas vilka konsekvenser det medför om bestämmelsen i 14 kap. 2 § sekretesslagen ger stämningsmannaföretagen rätt att få ut sekretessbelagda uppgifter.

Vad avser tillgång till fotografier ur det centrala pass- respektive vägtrafikregistret anser KFM att detta är nödvändigt för att de auktoriserade delgivningsföretagen med trovärdighet ska kunna hävda att en person, som inte samarbetar, har blivit delgiven.

4.2.6.12 Personuppgifter

I promemorian berörs att personuppgifter kommer att behandlas automatiserat i verksamhet som rör delgivning. Det pekas på vikten av att följa den reglering som finns i personuppgiftslagen. Det bör i sammanhanget övervägas om det inte för tydlighets skull ska införas en särskild registerförfattning för verksamhet som rör delgivning. En sådan författning klargör vilka ändamål som uppgifterna får behandlas för och vilka uppgifter som får behandlas i databasen.

4.2.6.13 Finansiering av auktorisation och tillsyn

Arbetsgruppen föreslår, när det gäller tillsynsavgiften, att denna bör bestämmas i förhållande till omfattningen av företagets verksamhet med stämningsmannadelgivning. KFM vill peka på att de avtal som, i vart fall, KFM tecknar med delgivningsföretagen i dag inte har något löfte om volym. Antal ärenden kan därmed variera med anledning av bl.a. ärendeinströmning och typ av mål. Det går alltså först i efterhand att veta vilken volym som det enskilda auktoriserade stämningsmannaföretaget har handlagt.

4.2.6.14 Konsekvenser

Att de bolag som väljer att auktoriseras kommer att få fördyringar är klart. Dessa kommer att tas ut på styckekostnaden per delgivning. Idag väljer KFM en mix av delgivningsutförare beroende på pris och geografisk närvaro. Då KFM, som tidigare nämnts, bygger upp en egen delgivningsorganisation kommer mängden ärenden som överlämnas till bud och stämningsmän successivt att minska. Det blir därmed svårt, i enlighet med arbetsgruppen beräkning, att bedöma om en framtida kostnadsökning blir marginell eller ej.

4.2.7 Nämndemän och anställda vid tingsrätt

KFM delar resonemanget att nämndemän i 24 § delgivningslagen, som normalt ej delger, skulle ersättas av tjänstemän vid tingsrätt, exempelvis expeditionsvakter. KFM har under ett flertal år använd sig av egna tjänstemän för delgivning. Exekutiva tjänstemän och i vissa fall kronofogdar har använts för delgivning av ärenden där deras speciella ställning i 24 § delgivningslagen behövs. Exempel på detta är t.ex. delgivning av spikningsbeslut. KFM håller i dagsläget, som nämnts ovan, på med en uppbyggnad av en egen delgivningsorganisation inom den summariska processen. Även KFM ser behov av att anställda inom den egna delgivningsorganisationen ges möjlighet att agera som stämningsmän. Lämpligen genom att den 24 § och 29 § delgivningslagen kompletteras med tjänsteman vid kronofogdemyndighet.

5 Förslag och andra åtgärder

5.2 Samarbete och arbetsmetoder

5.2.1 Samverkansgrupper i delgivnings- och hämningsfrågor

KFM har en betydande erfarenhet av egen delgivning, samarbete med privata delgivningsföretag och polisens stämningsmän. En samverkan i dessa frågor är något som KFM emotser och ser mycket positivt på.

Beslut i detta ärende har meddelats av undertecknad Rikskronofogde. I den slutliga handläggningen har även deltagit verksjuristen Mattias Nyberg Lind, föredragande.